

In gesprek met een echte Reuselaar

Door Thijs van der Zanden

Op het ogenblik heb ik tééd genoeg vur het verhaol in de Schééper omdat ik veul moet rusten mee munne knie. Binnenkort wordt er bij mén nu noewe knie ingezet omdat ik daor al jaoren arthrose in heb en kûs versleten is. Vruuger heb ik veul te veul zakken van 100 kilo opgevat. Wel hoop ik dé ik wir goed vorrut kan és alles achter de rug is.

Jan Huijbregts in d'n hof van zijn huis in de Beemden, juni 2002.

Aan het woord is de 75-jarige Jan Huijbregts de 6de in de rij van de tien kinderen van Huijpe Péér (Huijbregts) en Mina van Henkes Tuntje (Vosters)

Ouderlijk gezin

Voor hij getrouwd was had onze pa, samen met Tinus-oom, al een boerenbedrijf. De boerderij stond achter in de Voort. De buurlui waren toentertijd Hollanders Jan (Lavrijsen) en van Ekelen Driek (van Ekert). Ook nadat onze pa en ons moeder getrouwd zijn hebben ze nog een tijdje samen met Tinus-oom geboerd. De boerderij is rond 1900 gebouwd. Nog goed weet ik dat er zowel in de kamer als in de slaapkamer twee *bedstejen* waren ingebouwd. Het waren van die kleine *hukskes mee durkes er vur*. Onze pa *hi in de bedstee goed vort gedon* want daarin zijn tien kinderen geboren te weten ons Sjaan, onze Toon, onze Piet, onze Tinus en ons Mariet. Daarna

Jan Huijbregts geflankeerd door zijn zusje Mariet en broertje Janus in 1933. De eerste dag naar de kleuterschool was een ramp voor hem.

kwam ik, gevolgd door onze Janus, onze Cees, onze Siemme en tenslotte onze Harrie. In de keuken was een grote schouw waarin de ham werd gedroogd. Daaronder stond de houtkachel. In het bakhuis, dat aan het huis zat, bakte ons moeder het brood. De oven werd gestookt met mutserd waardoor de stenen vloer van de oven heet werd en tussen de hete assen het zogenaamd vloerbrood gebakken werd. Onder de oven lagen de aardappels opgeslagen.

Bij onweer moesten we allemaal het bed uit en ons volledig aankleden, klaar om bij bliksem-inslag direct te vertrekken. Er werd dan gebeden tot het onweer helemaal voorbij was.

Onze pa had 6 hectare grond in Bartels Weijer en in de Zieckbleek. In de buurt van de boerderij had hij 't Djessel, d'n Boegent, de Bakmannen, d'n Hoekkker (bij Karel I) en de Lange Voren. Bij de Kattenbos lag het Sint Jans Veldeke en Driekskes haoi en in 't Poeier had hij 1½ hectare grond *on z'n aoige*. Het was een volledig gemengd

De braaf kijkende jongens van de 2de klas van frater Adolfo omstreeks 1935.

Op de achterste rij derde van rechts zit Jan Huijbregts. Verder herkennen we Peer van de Wieper (Lauwers), Elias Beerens, Janus van Bert Verhagen, Harrie van Nolle (van de Borne), Pietje van Pieter-Nelleke (Hendrixx), Jan van de Vorst (met stropdas), Jef Ooms, Gustje Buut (Lavrijsen), Frans de Troyer, Gerrit Jop (Jansen), Piet Schellens, Janus van Gompel, Wim Hoek, (Vosters, Bert en Jan Gijbels, Frans Schaap (Dirkx), Harrie Antonisse (d'n Opasser), Jan 't Musken (van Gompel), Piet Hoek (Vosters), Charel Rat (Gevers), Janus Antonisse, Peer God (Kerkhofs), Dré Tielemans, Jan Dut (Adams), Cees Kuus (Vrijsen), Gust Buut (Lavrijsen), Thijs Vrijsen, Piet van Dooren, Jos van Kaethoven, Gerrit Puf (Lauwers), Piet Toort (van Gompel), Tit van de Fréete (Hermans).

boerenbedrijf met een paar honderd *kiepen* een stuk of vier zeugen met mestvarkens en elf koeien. Meer konden er in de stal niet staan. Het jongvee stond in de schuur, vertelt Jan.

Om meer grond te kunnen *beboeren* is onze pa omstreeks 1930 begonnen met het ontginnen van grond bij 't Zwartven. De gemeente Reusel gaf daarbij alle medewerking. Na het

verwijderen van de vliegers (vliegdenen) werd de *haoi* omgeploegd en wat geëgaliseerd waarna de grond van de gemeente gepacht kon worden.

Kindertijd

De eerste dag op de bewaarschool van de zusters was een ramp voor mij. Tijdens het speelkwartier zag ik een gaatje in de afrastering. Vlug kroop ik er doorheen en liep hard richting de Voort. Frits, die boer was bij de zusters, had mij gezien en ging me met zijn fiets achterna. Hij kon mij echter niet te pakken krijgen. Thuis aangekomen moest ik meteen weer terug naar school. Van onze pa moest ik voor straf voor de fiets van Frits uitlopen.

Naar de lagere school van de fraters ging ik dikwijls samen met Jan Dut (Adams), Miet en Christ Tuut (Dirkx), Wim en Piet van Frans Hoek (Vosters) en Janus en Harrie Verhagen. We moesten altijd te voet behalve als er *gruun* geplukt en geoogst werd, dan mochten we de fiets meenemen omdat we dan eerder thuis konden zijn. Onderweg was het wel eens *kermis*. We vochten dan tegen de jongens van de Lensheuvel en die van de Karel I huizen. De jongens van de meesterknechten van de Karel I sigarenfabriek, waarvan de meeste uit Eindhoven kwamen, vonden we maar snotneuzen omdat ze dachten dat ze wat meer waren dan wij. In die tijd kwam ik wel eens

Moeder Mina van Henkes Tuntje (Vosters) met haar dochter Mariet op weg naar de kerk omstreeks 1950.

Huijpe Péér overleden op 2 februari 1974 en zijn vrouw Mina van Henkes Tuntje overleden op 6 maart 1955.

Het ouderlijk huis aan de Voort omstreeks 1955. In de bedstee van dit huis zijn de negen broertjes en zusjes van Jan geboren.

met kapotte klompen thuis omdat ik die bij het knokken had gebruikt, lacht Jan. Van de lagere school weet ik nog dat ik meedeed aan de kindsheids-processies. Meestal moest ik neger zijn waarbij mijn gezicht, armen en benen helemaal zwart gemaakt werden.

Wanneer we niet hoefden te helpen op de boerderij konden we ons vermaken op de *haoi* en in de buurt bij de vele *vennekes* die achter de Voort en de Kattenbos, richting *Belse* grens lagen. Ook het zandkot, dat door

ons *Bollebeen* genoemd werd en een paar honderd meter verder dan de boerderij van Harrie Kemel (van Kemenade) lag was een plek waar we veel te vinden waren. In die omgeving gingen we *veugeltjes zuuken* en eekhoorns vangen. Hier konden we ook *vuurke* stoken en stiekem een sigaretje roken. De omgeving van 't Beleven en 't Zwartven was een mooi uitgestrekt gebied waar Frans Hoek (Vosters) zijn *schaopen waoide*. In de winter, wanneer er ijs was, konden we schaatsen op de vele *vennekes* waarbij we al schaatsend van het ene *venneke* naar het andere reden. De ouderen vertelden toentertijd dat er zelfs vanuit de Voort helemaal naar de grens geschaatst kon worden. Dat was voordat de gemeente er *lopen* (sloten) had aangelegd, waardoor er veel water uit het gebied onttrokken werd.

Meestal echter moest er geholpen worden op de boerderij. Er was altijd wel wat te doen zoals tussen de middag een aantal hopen *gruun plukken* of op de vrije middagen het werkvolk meehelpen zoals om beurten *nun tok koore* op de schuurhert klaarleggen die daar gedorst moest worden. Ook moesten wij, *klein mannen*, op de gemaaide akkers gaan oogsten (gemorste aren van de akker rapen).

Even rust tijdens het dorsen.

V.l.n.r. Jantje van Jan Coolen, Kees van Kas Verhagen, dienstmeid van Jan Coolen, Jan van Kas Verhagen, Karel van Jan Coolen en Piet en Jan Huijbregts.

Vooruitgang

Onze pa was een boer die heel secuur was. Zo moesten wij altijd *mee de schoep de hoeken die nie geploegd konden worden omspaojen en bijzaojen* zodat die ook benut konden worden en er de grond voor het oog beter bij lag. Aan melken had hij een grote hekel, dat liet hij over aan ons moeder als ze tenminste niet in het kraambed lag.

Ook hield onze pa van vooruitgang ten dienste van zijn boerenbedrijf. Dat was niet altijd een succes. Zo had hij in 1935 samen met Tinus-oom een zelfbinder gekocht die getrokken moest kunnen worden door de twee paarden van de boerderij. Dit lukte niet, er waren namelijk drie paarden voor nodig. Nadat ze met veel moeite een hoek koren gemaaid hadden ging het hele spul weer de kist in en terug naar *smed* Kroon waar het vandaan kwam. In 1936 kocht hij een tractor met ijzeren wielen van Doruske Fleerackers uit Gilze. Ook die voldeed niet en ging daarom weer direct retour naar de verkoper. Na mijn lagere schooltijd ben ik vier jaar naar de landbouwschool in Eersel geweest. Samen met Piet van Jan van Dooren en Gerrit Horsting fietste ik in die tijd iedere schooldag naar Eersel.

Oorlogsjaren

Door onze Tinus, onze Toon en mij werd er op de boerderij steeds meer werk van onze pa overgenomen. Onze Piet is naar het seminarie gegaan en later sigarenmaker geworden en onze Cees naar het pensioonaat waar hij op kweekschool een opleiding voor leraar volgde. In 1942 kocht onze pa, van Boere Suske van de Rouwenbocht, een tractor met luchtbanden, een strobinder en

Kermis omstreeks 1942. Vooraan links Jan Huijbregts en rechts van hem zijn kameraad Sieme van Snippe Jan (Vosters).

Jan Huijbregts als biehaower omstreeks 1943. Het mooie meisje is Wilma Schröder uit Eindhoven.

een *dorskas*. Vooral na de oorlog is onze Tinus hiermee gaan loondorsen. Dit was het begin van zijn loonbedrijf. Onze Toon, onze Harrie en ik werden daarna de boeren op de ouderlijke boerderij.

Van de Duitsers moesten we koolzaad zaaien. Aan olie had de Wehrmacht een groot gebrek. Onze pa trok zich daar niet veel van aan, hij liet wat zaaien op de hoeken en aan de kant van het land. In het voorjaar gaf hij aan de Duitsers op dat de oogst mislukt was. Even later moesten we weer blauwmaanzaad zaaien. We kregen 10 kilo per hectare en

zaaiden er maar 1 kilo van op het land. Van de rest van het zaad draaiden we met een klein machientje olie. Zodoende waren wij behalve boer in de oorlog ook nog olieslager, lacht Jan.

Vóór de bevrijding hadden we een schuilkelder gemaakt waar ons gezin van twaalf personen inkon. Op een dag kwamen de gezinnen van Jan Panjoel en Harrie Paulussen uit de Lensheuvel bij ons op de boerderij aan. Ze waren gevlucht voor de oorlogshandelingen die in de Lensheuvel dreigden te beginnen. Hierdoor kwamen we met maar liefst dertig personen in de schuilkelder terecht. We zaten negen dagen en nachten, *kop en kont*, in de schuilkelder. Tussen de beschietingen door moest er gemalen worden en bakte ons moeder elke dag brood voor de vele hongerige magen. Onze boerderij is toen ook getroffen door een granaat die dwars door het dak is gegaan.

Mijn kameraden in die tijd waren Wim van Frans Hoek (Vosters), Peer van de Jakser (van de Borne) en Sieme van Snippe Jan (Vosters). In onze vrije tijd vermaakten we ons met biljarten, *stintje* kletsen en post gooien. Bij post gooien plaatste alle spelers vijf losse centen op een houten post (stronk)

Rogge maaien omstreeks 1952. Op de zelfbinder zit Jan Huijbregts en op de tractor zijn broer Harrie.

Dienstplicht in Nederlands Indië

In juni 1947 moest ik als dienstplichtige in Nederlands Indië de belangen van het vaderland dienen. Eerder al had ik in Nederland een opleiding als chauffeur gekregen. We waren intertijd nog maar amper *op de harde weg* geweest en niet op de hoogte van andere gewoonten en zeden waar we in Nederland en nog meer in Indië mee geconfronteerd werden. Toen we, bij de poort van de kazerne in Nederland, de eerste keer opvallend geklede dames aan de poort zagen staan, wisten we niets anders dan aan hen te vragen of ze wel katholiek waren omdat we anders niet met hen mee mochten, lacht Jan. Met het Nederlands vrachtschip, de Waterman ben ik samen met 1600 soldaten naar Indië vertrokken. In het ruim van het schip stonden de stapelbedden vier hoog. In Indië aangekomen werd ik ingedeeld bij het 5de bataljon van het 7de regiment infanterie. Mijn taak was het foerageren van het bataljon. Meestal reden we met twee wagens waarbij we beschermd werden door Amboneze soldaten die bij mij op de wagen zaten. De Ambonezen konden in Indië uitstekend uit te voeten en waren voor d'n duivel niet bang. Eerst heb ik gereden in een

waarop we om beurten een steen gooide. De munten die daarbij van de post vielen en *kop lagen* waren voor de gooier.

Na de oorlog had onze pa van de familie Puyenbroek 6 hectare grond gepacht, die gelegen was te Arendonk, richting Oud Turnhout aan de Heerbaan. Het duurde wel een week voor ik de grond daar helemaal geploegd had. In die tijd vroeg onze pa aan mij om eens een kalf mee naar Arendonk te nemen omdat de prijs daar wel drie keer tuimelde (drie keer zo hoog was). Om de commiezen te misleiden stopte ik onze hond in een zak. Aan de grens aangekomen vroegen de commiezen wat er in de zak zat. Toen ik zei dat het een hond was geloofden ze me niet en moest ik de zak openmaken waarbij onze hond er direct uitsprong en op huis aan liep. Natuurlijk moest ik ook naar huis achter het geschrokken beestje aan. Thuis aangekomen stopte ik een kalf in de zak en kon vervolgens zonder problemen langs de commiezen de grens over komen. Het smokkelen zat er bij mij al vroeg in. Vooral in de eerste jaren na de oorlog was het een bezigheid waarmee een extra zakcentje te verdienen was, vertelt Jan.

Soldaat Jan Huijbregts in 1947. Toen opvallend geklede dames aan de poort van de kazerne vroegen of hij mee ging vroeg hij, groen als hij was, of ze wel katholiek waren omdat hij dat anders niet mocht.

Jan Huijbregts moest in 1948 in Nederlands Indië de belangen van ons het land dienen. Op een moeilijk moment had hij aan zijn maten beloofd te voet op bedevaart naar Scherpenheuvel te gaan als hij behouden in Reusel terug zou komen.

Een gezellig dagje uit in Batavia met een aantal Reuselse jongen. V.l.n.r. Kees Verhagen, Cees Kuus (Vrijsen), Wotje Pee (van Limpt), Frans van het Pasturke (Jansen), Jan Huijbregts en Ad Antonisse.

Chauffeur Jan Huijbregts rijdend in zijn powerwagon in 1949. Het was de dag dat Jan bericht had gekregen dat hij voor goed naar huis mocht.

drietonner, een Canadese Chevrolet. Later een $\frac{3}{4}$ tonner een zogenaamde Powerwagon. Soms was het onderweg erg gevaarlijk en kwamen we voor versperringen stil te staan waarbij we ook nog beschoten werden. Een keer werd de cabine van mijn truck doorboort door drie kogels waarbij twee van de begeleidende Ambonezen gewond werden. In die tijd heb ik wel eens gedacht dat ik nooit meer thuis zou komen. Van ons bataljon zijn er van de 300 soldaten 13 gesneuveld.

Aan mijn dienstkameraden heb ik toentertijd beloofd dat als ik ooit weer in Reusel zou komen dat ik dan te voet op bedevaart naar Scherpenheuvel zou gaan, een afstand van 120 kilometer. Samen met Peer van Jakers Jantje (van de Borne) en Siemme Snip (Vosters), die me onderweg hebben gesteund, heb ik mijn belofte nagekomen. Na een tocht van 35 uur thuis aangekomen, was ik heel blij dat ik het maar een keer beloofd had. Nog het meest heb ik mij geërgerd aan de berichten die veel later over de Indië-gangers in Nederland de ronde deden waarbij we soms afgeschilderd werden als criminelen. Ook de Nederlandse overheid heeft ons bij terugkomst in Nederland alles behalve goed behandeld.

Tijdens reünies die we nog regelmatig houden heb ik gemerkt dat nog steeds veel Indië-gangers hiermee moeite hebben en soms, als gevolg hiervan, ook aan den lijve problemen ondervinden.

Op eigen benen

Na mijn terugkeer uit Indië hebben onze Toon, onze Harrie en ik de boerderij definitief van onze Pa overgenomen. Onze Toon was in 1948 al getrouwd en woonde inmiddels in de schuur van de boerderij

waarin een woning was gemaakt. Van onze pa namen we bij de overname in 1950 dertig hectare grond over.

Op Hulsel kermis van 1949 raakte het aan met Martha van Limpt, dochter van Prinsen Driek, in Reusel ook bekend als Flierp. Ze woonde vlakbij, in de Kattenbos. Al eerder had ik wel eens een oogje op haar laten vallen bij het melken en tijdens een kranskoffie in de buurt. We zijn vier jaar later getrouwd, op 3 oktober 1953 en gaan wonen in de ouderlijke boerderij aan de Voort. Eerst was er feest op d'n Kattenbos met familie, buurtgenoten en vrienden en twee dagen daarna werd het overgedaan in de Voort. Omdat we de meubels en het bed met toebehoren nog niet thuis hadden, wegens het trouwfeest dat daar eerst gehouden moest worden, hebben we de eerste twee nachten in de veel te kleine bedstee moeten slapen.

Samen met onze Harrie ben ik op de ouderlijke boerderij blijven boeren. Onze Toon was inmiddels een boerderij begonnen aan het Kippereind waardoor onze pa kon gaan wonen in het woninkje in de schuur.

Eerder al, in 1951, heb ik samen met onze Harrie, 25 hectare grond ontgonnen gelegen in Postel tegen het landgoed van Douwe

Trouw dag van Jan Huijbregts en Martha van Limpt op 3 oktober 1953. De eerste 2 huwelijksnachten moesten ze wegens het feest in de bedstee slapen waarin Jan geboren was.

Egberts aan. Het was grond van graaf de Broqueville. De graaf ging met ons mee en gaf zelf aan waar we konden ploegen. De

Koperen huwelijksfeest van Jan Huijbregts en Martha van Limpt in 1966.

V.l.n.r. vader Jan, Harrie, Peter, Antoon, Jan Philomien, moeder Martha, Maria en Sjaan.

De in de bedstee geboren tien kinderen van Huijpe Péér zijn op 15 juni 2001 samen 750 jaar oud. De vijf koppels oudste jongste, een na jongste enz. zijn ieder ook 150 jaar oud.

V.l.n.r. staande Simon, Jan, Kees, Tinus, Harrie en Piet. Zittende Janus, Mariet, Toon en Sjaan.

Jan Huyjbregts is meer dan 25-jaar lid van rijvereniging Jeanne d'Arc geweest. Omdat er toentertijd nagenoeg geen zadels waren zit Jan hier op een zogenaamde singel. Omstreeks 1946.

eerste vier jaar mochten we de grond gratis gebruiken. De volgende 9 jaar bedroeg de pacht 500 franc per hectare per jaar. In 1958 hebben we samen de boerderij van Woute Piet (van Gompel) aan de Voorste Heikant gekocht waardoor we ons bedrijf konden opdelen. We hebben *spierke* getrokken om te bepalen wie in het ouderlijk huis aan de Voort zou komen en wie naar de Voorste Heikant zou gaan. Onze Harrie kwam zodoende aan d'n Voorste Heikant terecht.

In het ouderlijk huis aan de Voort zijn tussen 1954 en 1962 al onze zeven kinderen geboren.

Ruilverkaveling

Bij de ruilverkaveling, waar we oorspronkelijke, zoals de meeste boeren op tegen waren, kreeg ik voor mijn 22 hectare grond die op 17 plaatsen gelegen was, 31 aaneengesloten hectaren grond terug, gelegen aan de Schepersweijer. In november 1963, op de sterfdag van de Amerikaanse president John F. Kennedy is de nieuw te bouwen boerderij aan de Schepersweijer bij aannemer Dré Maas aanbesteed. We zijn er op 12 februari 1965 in getrokken. De andere nieuwe bewoners van de Schepersweijer waren toentertijd Jos en Gerrit van Geerte Marte (van Gompel), Lowie van Thijs van Lankmannen (Lavrijsen), Jantje van Tinus Huyjbregts, Kees van Hout en onze Toon Huyjbregts. Al deze nieuwe boerderijen zijn in een jaar tijd gebouwd.

Weer burger

Omdat mijn zoons graag zelf aan de slag wilden en ik vond dat ik lang genoeg geboerd had heb ik de boerderij overgedragen. De vier jongens zijn boer geworden, één dochter is met een boer getrouwd, één dochter met een

tuinder en de jongste is wijkziekenverzorger. Samen met ons Martha ben ik op 8 mei 1985 verhuisd naar de Beemden en was ik boer af. In ons huis aan de Beemden hebben we het heel goed naar onze zin. Graag krijgen we er bezoek van de kinderen en de inmiddels 23 kleinkinderen.

Een zwarte dag voor de familie was het noodlottig ongeval van onze kleinzoon Rens. Hij overleed op 17 maart 1997 als gevolg van een kwetsuur die hij tijdens het spelen bij het ouderlijk huis opgelopen had. Rens was een dapper manneke die, een week voor zijn overlijden nog heel trots was toen dat hij voor de eerste keer per fiets helemaal van de Scheperswijer naar de Beemden gereden was. We zullen hem nooit vergeten, vertelt Jan bedrukt.

Slot

Behalve met boeren is Jan ook nog op andere terreinen actief geweest. Zo heeft hij 8 jaar in de gemeenteraad gezeten voor de VVD. Ook is hij ongeveer 40 jaar lid geweest van de eerste Reuselse biljartvereniging 'De Vrolijke

Rens Huijbregts door een noodlottig ongeval overleden op 17 maart 1997. De familie zal hem nooit vergeten.

Trekkers' genaamd, die domicilie heeft in café de Klok. Verder is hij meer dan 25 jaar lid geweest van rijvereniging Jeanne d' Arc

Jan en Martha Huijbregts van Limpt temidden van hun kinderen, kleinkinderen en aangetrouwden tijdens hun 40-jarige trouwdag op 3 oktober 1993. Ze zijn trots op hun grote schare nakomelingen.

Even poseren tijdens het maaien van rogge aan de Rijtse hei omstreeks 1955. V.l.n.r. Janus Geu (Tops), Jan Huijbregts, Jos Borgmans en Harrie Huijbregts.

waarvan ook nog veel jaren als bestuurslid. Ook in ontmoetingscentrum voor ouderen, d'n Aachterum, is Jan een graag geziene gast. Jan heeft het boeren van zijn ouders met de paplepel ingegoten gekregen. Hij heeft in zijn leven het boerenbedrijf volledig zien veranderen en heeft hier voortvarend aan meegedaan. In de geest van zijn vader heeft

hij het stokje van het boeren doorgegeven aan zijn kinderen. Jan komt bij hen nog graag om ter plekke alle veranderingen op de voet te volgen en er, tot voor kort, ook nog een handje toe te steken. Daarom stellen we met recht vast dat Jan van Huijpe Péér een echte Reuselnaar genoemd mag worden.

De nog niet tijdens de 40-jarige bruiloft geboren kinderen Kevin en Olga Huijbregts.

